

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕНОЇ ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧОЇ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

© 2017 КУЗЬМІН О. Є., ТОДОЩУК А. В., МЕЛЬНИК О. Г.

УДК 656.073.5

Кузьмін О. Є., Тодощук А. В., Мельник О. Г. Митне регулювання експортно-імпортних операцій в умовах Поглибленої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС

Статтю присвячено проблемам реформування митного регулювання експортно-імпортних операцій в умовах Поглибленої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Проаналізовано товарну та територіальну структури експортно-імпортної діяльності України з державами-членами ЄС. Досліджено тенденції розвитку співпраці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Львівської області з контрагентами із ЄС. Охарактеризовано ключові заходи, що реалізовані в Україні у сфері митного регулювання в контексті вступу у дію Поглибленої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, зокрема: адміністрування тарифних квот, видача митними органами сертифікатів з перевезення товару EUR.1, надання суб'єктам ЗЕД статусу уповноваженого (схваленого) експортера, запуск автоматизованої системи митних послуг «Єдине вікно», перехід на електронне декларування та ін. Охарактеризовано результати, проблемні аспекти та переваги реалізації вищевказаних заходів у сфері митного регулювання експортно-імпортної діяльності підприємств.

Ключові слова: експортно-імпортна діяльність, митне регулювання, тарифні квоти, мито, уповноважений експортер, уповноважений економічний оператор.

Рис.: 1. Бібл.: 13.

Кузьмін Олег Євгенович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Тодощук Андрій Васильович – кандидат економічних наук, доцент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: a.todoshchuk@gmail.com

Мельник Ольга Григорівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oliya_melnyk@ukr.net

УДК 656.073.5

UDC 656.073.5

Кузьмин О. Е., Тодощук А. В., Мельник О. Г. Таможенное регулирование экспортно-импортных операций в условиях углубленной и всеобъемлющей Зоны свободной торговли между Украиной и ЕС

Статья посвящена проблемам реформирования таможенного регулирования экспортно-импортных операций в условиях углубленной и всеобъемлющей Зоны свободной торговли между Украиной и ЕС. Проанализированы товарная и территориальная структуры экспортно-импортной деятельности Украины с государствами – членами ЕС. Исследованы тенденции развития сотрудничества субъектов внешнеэкономической деятельности Львовской области с контрагентами из ЕС. Очерчены и охарактеризованы ключевые мероприятия, которые реализованы в Украине в сфере таможенного регулирования в контексте вступления в действие углубленной и всеобъемлющей Зоны свободной торговли между Украиной и ЕС, в частности: администрирование тарифных квот, выдача таможенными органами сертификатов по перевозке товара EUR.1, предоставление субъектам ВЭД статуса уполномоченного (одобренного) экспортера, запуск автоматизированной системы таможенных услуг «Единое окно», переход на электронное декларирование и др. Охарактеризованы результаты, проблемные аспекты и преимущества реализации вышеприведенных мероприятий в сфере таможенного регулирования экспортно-импортной деятельности предприятий.

Ключевые слова: экспортно-импортная деятельность, таможенное регулирование, тарифные квоты, пошлина, уполномоченный экспортер, уполномоченный экономический оператор.

Рис.: 1. Библ.: 13.

Кузьмин Олег Евгеньевич – доктор экономических наук, профессор, директор Учебно-научного института экономики и менеджмента Национального университета «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Тодощук Андрей Васильевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры внешнеэкономической и таможенной деятельности, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: a.todoshchuk@gmail.com

Мельник Ольга Григорьевна – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой внешнеэкономической и таможенной деятельности, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: oliya_melnyk@ukr.net

Kuzmin O. Ye., Todoshchuk A. V., Melnyk O. H. The Customs Regulation of Export-Import Operations in the Context of the Deep and Comprehensive Free Trade Area between Ukraine and the EU

The article is concerned with the problems of reforming the customs regulation of export-import operations in the context of the Deep and Comprehensive Free Trade Area between Ukraine and the EU. Both the goods and the territorial structures of Ukraine's export-import activities with the EU Member States were analyzed. Trends in the cooperation of the foreign economic actors in the Lviv region with the EU counterparts were explored. The key activities carried out in Ukraine in the sphere of customs regulation in the context of implementation of the Deep and Comprehensive Free Trade Area between Ukraine and the EU have been outlined and characterized, in particular: administration of tariff quotas, issuance of certificates by the customs authorities for the transport of EUR 1 goods, granting of the status of authorized exporter to economic entities, launching of an automated system of customs services «One-stop window», transition to electronic declaration, etc. The results, problematic issues and benefits of implementing the above activities in the sphere of customs regulation of the export-import activities of enterprises have been characterized.

Keywords: export-import activities, customs regulations, tariff quotas, duty, authorized exporter, authorized economic operator.

Fig.: 1. Bibl.: 13.

Kuzmin Oleh Ye. – D. Sc. (Economics), Professor, Director of the Scientific-Educational Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: oleh.y.kuzmin@lpnu.ua

Todoshchuk Andriy V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Foreign Trade and Customs Operations, Lviv Polytechnic National University (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: a.todoshchuk@gmail.com

Melnyk Olha H. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Foreign Trade and Customs Operations, Lviv Polytechnic National University (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: oliya_melnyk@ukr.net

З 1 січня 2016 р. вступила в дію Поглиблена та всеохоплююча Зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС, що було передбачено Розділом IV «Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони» – «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» [1]. ПВЗВТ створює чимало можливостей для вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, оскільки нею передбачено скасування 98,1% мит з боку ЄС і 99,1% мит з боку України. За розрахунками Європейської комісії, українські імпортери заощаджуватимуть 391 млн євро на рік завдяки зниженню мит ЄС, а імпортери української продукції в ЄС – 487 млн євро [2]. ПВЗВТ створює можливості для істотної лібералізації торгівлі між Україною та ЄС зі значною асиметрією на користь України, оскільки ЄС здійснює тарифну лібералізацію в повному обсязі та негайно для більшості товарів, а в Україні передбачене впровадження перехідного періоду для окремих товарів (окремих мінеральних продуктів, продукції хімічної промисловості, добрив, виробів із дерева, взуття, виробів з алюмінію, автомобілів тощо).

За офіційними даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, ЄС за 2016 р. став ключовим зовнішньоторговельним партнером України. Зокрема, експорт у ЄС у 2016 р. порівняно із 2015 р. збільшився на 3,7% і становив 13,5 млрд дол. США. У структурі експорту 30,5% становила продукція АПК і харчової промисловості; 22,9% – продукція металургійного комплексу; 15,8% – продукція машинобудування; 10,8% – мінеральні продукти; 6,5% – деревина та паперова маса; 6,0% – продукція легкої промисловості. Найбільш активно зріс експорт у ЄС за такими товарними позиціями: олія соняшникова (зростання на 72,9%), проводи ізольовані (на 57,3%), меблі для сидіння (на 48,5%), напівфабрикати зі сталі (на 47,2%), електричні водонагрівачі акумульовані (на 37,7%) тощо. Географічну структуру експорту в держави – члени ЄС з України за 9 місяців 2016 р. наведено на рис. 1. Імпорт з ЄС в Україну зріс з 15330,16 млн дол. США у 2015 р. до 17138,16 млн

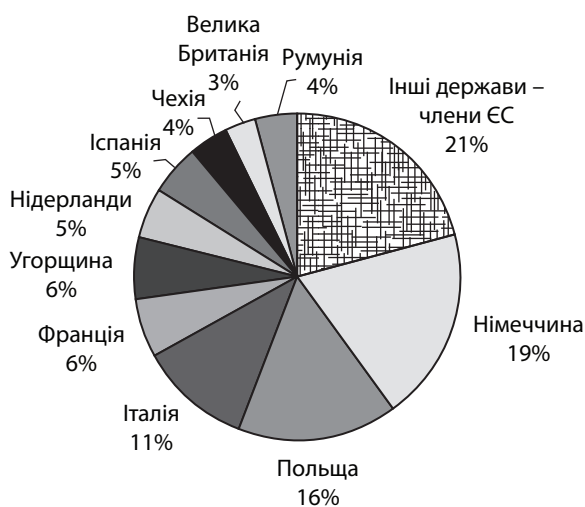

Рис. 1. Географічна структура експорту в держави – члени ЄС з України за 9 місяців 2016 р. [3]

дол. США у 2016 р., тобто на 11,8%. У структурі імпорту товарів до України з ЄС за 9 місяців 2016 р. 31,8% становить продукція машинобудування; 26,8% – продукція хімічної промисловості; 13,2% – мінеральні продукти; 10,3% – продукція АПК і харчової промисловості; 5,2% – продукція металургійного комплексу; 4,6% – продукція легкої промисловості; 4,4% – деревина та паперова маса тощо. За цей період найбільш активно зріс імпорт з ЄС автомобілів легкових (на 213,3%), машин для збирання сільськогосподарських культур (на 144,6%), лікарських засобів у дозованому вигляді (на 128,5%), продукції машинобудування (на 114,5%), тракторів (на 87,4%) [3].

Аналізування зовнішньоторговельних операцій у Львівській області підтверджує загальнонаціональну тенденцію. Зокрема, експорт товарів і послуг підприємствами Львівської області зріс з 1206,4 млн дол. США у 2015 р. до 1258,3 млн дол. США у 2016 р., тобто на 4,3%, а імпорт зріс на 15,6% – з 1448,3 млн дол. США до 1674,7 млн дол. США. У межах товарної структури експорту у 2016 р. переважали машини, обладнання та механізми (23%), харчові продукти (15%), різні промислові товари (11%), текстильні матеріали та текстильні вироби (10%), продукти рослинного походження (10%), деревина та вироби з деревини (9%). Найбільше імпортувалось у 2016 р. у Львівській області машин, обладнання та механізмів (23%), текстильних матеріалів та текстильних виробів (15%), полімерних матеріалів, пластмас і виробів з них (8%), продуктів рослинного походження (8%), мінеральних продуктів (6%) [4].

За результатами опитування «Аналіз бар'єрів для міжнародної торгівлі в Україні» у жовтні – грудні 2016 р. 1044 українських підприємств, що займаються ЗЕД, у межах проекту «Діалог зі сприяння торгівлі», що реалізується ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» за фінансової підтримки ЄС, було з'ясовано ключові проблеми взаємодії суб'єктів ЗЕД із митними органами та ефективність реформування митної політики. При оцінюванні ефективності роботи митних органів 13% опитаних підприємств зазначили, що робота митних органів є ефективною, 44% – загалом робота ефективна, але потребує деяких змін, 36% – робота неефективна, але масштабні реформи можуть покращити ситуацію, 7% – робота абсолютно неефективна. При цьому найбільш критично оцінюють роботу митних органів мікро- та малі підприємства, а більш позитивно – великі та середні підприємства. У рейтингу пріоритетних проблем у роботі митних органів респондентами відзначено: недосконале митне законодавство (56%), недостатню прозорість та відкритість (30%), свідоме завищення митної вартості товарів (28%), корупцію та хабарництво (26%), постійні зміни структури та керівництва (24%), застарілість технічного забезпечення (22%), зосередження на фіскальній функції митниці (16%), непрофесійність інспекторів (13%) [5]. Вищенаведені результати свідчать про необхідність подальшого глибинного реформування роботи митних органів та подолання чималого переліку існуючих проблем.

Аналізування нормативно-правової бази, діяльності митних органів України та вітчизняних суб'єктів

ЗЕД дають змогу виокремити базові заходи, імплементовані в контекст дії ПВЗВТ щодо митного регулювання експортно-імпоротної діяльності. Зокрема, Наказом Міністерства фінансів України № 1142 від 18.11.2014 р. «Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [6] з 1 січня 2016 р. митниці ДФС України отримали повноваження щодо безкоштовної видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1. У 2016 р. митні підрозділи ДФС України видали 52 298 сертифікатів за формою EUR.1 на товари українського походження, що експортуються до країн ЄС, що дає змогу застосовувати умови преференційної торгівлі з ЄС. В Україні визначено 162 місця видачі сертифікатів EUR.1 на базі підрозділів митних органів ДФС. За оцінками суб'єктів ЗЕД, процедура отримання сертифікатів EUR.1 є доволі відпрацьованою, безкоштовною та оперативною.

Варто зауважити, що відповідно до вимог Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС Наказом Міністерства фінансів України № 1013 від 07.10.2014 р. «Про затвердження Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера» [7] з 2016 р. впроваджено інститут уповноваженого (схваленого) експортера, який має право самостійно оформляти декларацію незалежно від вартості преференційного походження товару з України, що експортується на умовах угод. Для отримання такого статусу суб'єкт ЗЕД повинен відповідати певним критеріям, зокрема [7]:

- ✦ здійснювати експортні операції з товарами преференційного походження з України не менше одного року до дня звернення до митниці із заявою про отримання статусу уповноваженого (схваленого) експортера;
- ✦ не мати до дня звернення до митниці із заявою про отримання статусу уповноваженого (схваленого) експортера порушень правил визначення преференційного походження товарів, виявлених за результатом верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів про походження (перевезення) товару з України та/або декларацій;
- ✦ товар, який експортується, повинен відповідати правилам визначення преференційного походження товарів;
- ✦ повинен забезпечувати митниці в порядку, встановленому чинним законодавством, моніторинг виробництва товару та первинної документації, пов'язаної з таким виробництвом, що підтверджують преференційне походження товару з України.

У 2016 р. статус уповноваженого (схваленого) експортера отримали 113 підприємств. Чимало суб'єктів ЗЕД на сьогодні працюють над дотриманням вимог щодо отримання у перспективі статусу уповноваженого (схваленого) експортера.

Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС передбачено використання тарифних квот у межах експорту та імпорту окремих видів сільськогосподарської продукції. Для захисту особливо чутливих товарів впроваджено тарифні квоти для імпорту до України трьох видів сільськогосподарської продукції, походженням з країн ЄС – м'яса свинини, м'яса птиці, цукру; а при експорті такі тарифні квоти впроваджено на 36 видів сільськогосподарської продукції, походженням з України (продукція з обробленого молока; оброблена продукція із зернових; солод і пшенична клейковина; гриби; оброблена продукція з цукру; висівки, відходи та залишки; харчові продукти; сигари та сигарети, оброблений крохмаль; оброблена продукція з масла; оброблені томати; цукрова кукурудза; інший цукор; цукрові сиропи; цукор; овес; часник; мед; етанол; яловичина; свинина; м'ясо птиці та напівфабрикати з м'яса птиці; молоко, вершки, згущене молоко та йогурти; сухе молоко; вершкове масло та молочні пасти; яйця та альбуміни; пшениця м'яка, пшеничне борошно та гранули; кукурудза, кукурудзяне борошно та гранули; ячмінь, ячмінне борошно та гранули), при цьому за чотирима видами продукції встановлено додаткові обсяги [8]. Тарифна квота – це дворівневий митний тариф, пов'язаний із кількістю товару, за якого обумовлену кількість товару можна експортувати/імпортувати за «пільговою» або «нульовою» ставкою мита протягом певного періоду часу. Після заповнення обсягів тарифної квоти можна продовжувати експорт та імпорт таких товарів без обмежень, але вже зі сплатою нормального мита. Наказом Міністерства фінансів України № 1203 від 11.12.2014 р. «Про затвердження Порядку контролю за розподілом тарифної квоти» [9] встановлено, що Державна фіскальна служба України здійснює публікацію та щоденне оновлення на офіційному веб-порталі інформації про загальні обсяги та залишок невикористаної тарифної квоти за кожним видом продукції. При цьому адміністрування тарифних квот ЄС здійснює виключно Європейський Союз за двома принципами:

- ✦ *«перший прийшов – перший обслуговується»:* квота використовується на момент подання супровідних документів у межах невикористаного залишку;
- ✦ *імпортного ліцензування:* імпортери української продукції у ЄС подають відповідну заяву на право здійснення імпорту (отримання ліцензії) до Генерального Директорату Європейської комісії «Аграрні питання та розвиток сільської місцевості» (стосується яловичини; свинини; м'яса птиці та напівфабрикатів з м'яса птиці; молока, вершків, згущеного молока та йогуртів; сухого молока; вершкового масла та молочної пасти; яєць та альбумінів; пшениці м'якої, пшеничного борошна та гранул; кукурудзи, кукурудзяного борошна та гранул; ячменю, ячмінного борошна та гранул) [8].

Як зазначають вітчизняні суб'єкти ЗЕД, упроваджений механізм автоматичного розподілу тарифних квот за принципом первинного претендування створює чимало переваг, а саме: безконтактне надання квоти дає змогу мінімізувати корупційні ризики; інформаційна

прозорість у сфері розподілу та використання тарифних квот забезпечує якісне планування у часі експортно-імпортних операцій; оперативність отримання тарифних квот не створює затримок при виконанні зовнішньоекономічних операцій; уніфікованість процедур при розподілі тарифних квот створює єдині правила для усіх претендентів.

За даними Єврокомісії, за перший квартал 2017 р. Україна вичерпала експортні квоти до ЄС на мед, крупи, цукор, оброблені томати, кукурудзу, виноградний та яблучний соки. Крім того, станом на початок квітня цього року повністю використана піврічна квота на безмитний експорт вершкового масла і квота на другий квартал по м'ясу птиці [10].

Як свідчить практика, щороку найбільш швидко вичерпуються тарифні квоти на експорт у ЄС з України меду, виноградного та яблучного соків, оброблених томатів, зерна, зернових злаків, ячмінної крупи, борошна, кукурудзи тощо, що зумовлює необхідність узгодження з ЄС їх перегляду в напрямку збільшення з огляду на можливість експортного потенціалу українських підприємств.

У серпні 2016 р. Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації принципу «Єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю» № 364 від 25.05.2016 р. [11] було впроваджено автоматизовану систему митних послуг «Єдине вікно», яка передбачає здійснення всіх видів контролю (митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів контролю) за допомогою ІТ-системи митниці протягом 4 годин, у протилежному випадку застосовується принцип «мовчазної згоди». Запропонована система націлена на спрощення та скорочення часу на проведення митних процедур, оскільки єдина електронна база даних дає змогу різним службам контролю та митним пунктам в автоматичному режимі обмінюватись інформацією про вантаж, який проходить через кордон України. Проте на практиці виникло чимало проблем щодо використання системи митних послуг «Єдине вікно», зокрема:

- ✦ неузгодженість нормативно-правової бази, що регулює діяльність різних органів державного контролю (митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів) та визначає відмінні підходи щодо процедур, документального забезпечення та термінів проведення контролю;
- ✦ проблема технічного забезпечення та обміну інформацією між різними органами державного контролю в електронній формі;
- ✦ людський чинник, коли інспектори тривалий період здійснюють митне оформлення, огляд тощо.

Слід відзначити, що відповідно до Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС повинен запрацювати інститут уповноважених економічних операторів (УЕО) для

добросесних та сумлінних суб'єктів ЗЕД, що дає їм змогу практично перебирати на себе значний перелік функцій митних органів та здійснювати самостійне митне оформлення експортно-імпортних операцій. Главою 2 Митного кодексу України ще у 2012 р. було передбачено можливість надання суб'єктам ЗЕД статусу УЕО з отриманням сертифікатів на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки [12; 13]. Варто зауважити, що на сьогодні так і не реалізований організаційно-розпорядчий механізм надання вітчизняним суб'єктам ЗЕД статусу УЕО, хоча існують наявні та проектні вимоги щодо законослухняності, добросесності, фінансової стійкості, високого рівня безпеки та компетентності потенційних УЕО.

Важливим позитивним зрушенням є і те, що відповідно до ст. 76 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС скасовано ліцензування митно-брокерської діяльності для здійснення митного оформлення експортно-імпортних операцій.

З метою виключення впливу людського фактора при поданні митних декларацій, для пришвидшення процесів митного оформлення товарів, підвищення прозорості митного оформлення, запобігання корупційним діям, мінімізації витрат часу та коштів на митне оформлення в системі митних органів України впроваджено процедуру електронного декларування товарів. Зокрема, у Львівській митниці ДФС митне оформлення 99% митних декларацій на сьогодні здійснюється в електронному вигляді.

Для захисту та сприяння законній торгівлі шляхом ефективного впровадження і дотримання законодавства відповідно до Наказу Державної фіскальної служби України «Про створення мобільних груп оперативного реагування» № 447 від 18.05.2016 р. у вересні 2016 р. Державною фіскальною службою оголошено запуск міжвідомчих мобільних груп, які покликані попереджати та протидіяти порушенням митного законодавства. До складу таких груп належать представники ДФС (податкової поліції та митниці), Державної прикордонної служби та Національної поліції. Вказані мобільні групи покликані протидіяти митним правопорушенням і переміщенню контрабанди, виявляти випадки недобросесності в роботі митних органів, протидіяти корупції тощо.

Варто зауважити, що Угода між Україною та ЄС створює передумови для підвищення прозорості діяльності митних органів, покращення взаємодії та налагодження діалогу між митницею та бізнес-структурами, створення сприятливих умов для суб'єктів ЗЕД, спрощення митних процедур, гармонізування нормативно-правової бази в митній сфері, впровадження кращих європейських митних практик на теренах України.

ВИСНОВКИ

Угода про Асоціацію між Україною та ЄС формує нові вимоги до здійснення митного регулювання експортно-імпортних операцій, що створює чималі перспективи для активізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання. Найбільш істотні зміни стосуються адміністрування та-

рифних квот, видачі митними органами сертифікатів з перевезення товару EUR.1, надання суб'єктам ЗЕД статусу уповноваженого (схваленого) експортера, запуску автоматизованої системи митних послуг «Єдине вікно», переходу на електронне декларування, розроблення організаційно-розпорядчого механізму надання статусу уповноваженого економічного оператора, скасування ліцензування митно-брокерської діяльності, посилення боротьби з порушеннями митних правил і протидії контрабанді тощо. Вищевказані заходи успішно реалізуються з урахуванням етапності їх імplementування, що націлено насамперед на стимулювання зовнішньоторгівельної активності суб'єктів ЗЕД, розвиток співпраці із європейськими контрагентами, долучення вітчизняних підприємств до міжнародних ланцюгів доданої вартості, зростання довіри до українських виробників. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ратифікована Законом України № 1678-VII від 16.09.2014 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011
2. Поглиблення відносин між ЄС та Україною: Що, чому і як?/за ред. Майкла Емерсона і Вероніки Мовчан. Брюссель: Центр європейських політичних досліджень (CEPS); Київ: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД), 2016. 256 с.
3. Торгівля між Україною та ЄС. 9 місяців 2016 р./Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://issuu.com/mineconomdev/docs/9649ad717b6d7f?workerAddress=ec2-54-197-220-101.compute-1.amazonaws.com>
4. Львівська обласна державна адміністрація: офіційний сайт. URL: <http://loda.gov.ua>
5. Аналіз бар'єрів для міжнародної торгівлі в Україні: звіт за результатами другої хвилі опитування підприємств. Проект «Діалог зі сприяння торгівлі»/ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій». URL: <http://tfd.ier.com.ua>
6. Наказ Міністерства фінансів України № 1142 від 18.11.2014 р. «Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-14>
7. Наказ Міністерства фінансів України № 1013 від 07.10.2014 р. «Про затвердження Порядку надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1529-14>
8. Практичний довідник аграрного експортера до ЄС. Випуск 1./за ред. М. М. Дідуха. Київ, Берлін, 2016. 141 с.
9. Наказ Міністерства фінансів України № 1203 від 11.12.2014 р. «Про затвердження Порядку контролю за розподілом тарифної квоти». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1655-14>
10. Як Україна використовує товарні квоти з ЄС. URL: <http://info-key.com/uk/yak-ukrayina-vikoristovuye-tovarni-kvoti-z-yes>
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю» № 364 від 25.05.2016 р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249107456>
12. Кузьмін О. Є., Тодощук А. В., Мельник О. Г. Реформування митної політики України в умовах європейської інтеграції. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 11(185). С. 53–60.
13. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

REFERENCES

"Analiz barrieriv dlia mizhnarodnoi torhivli v Ukraini: zvit za rezultatamy druhoi khvyli opytuvannia pidpriemstv. Proekt «Dialoh zi spriyannia torhivli»" [Analysis of barriers to international trade in Ukraine: a report on the results of the second wave of the survey of enterprises. The project "Dialogue on trade facilitation"]. <http://tfd.ier.com.ua>

Kuzmin, O. Ye., Todoshchuk, A. V., and Melnyk, O. H. "Reformuvannia mytnoi polityky Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehratsii" [Reform of the customs policy of Ukraine in conditions of European integration]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 11 (185) (2016): 53-60.

Lvivska oblasna derzhavna administratsiia: oftsiinyi sait. <http://loda.gov.ua>

[Legal Act of Ukraine] (2014). http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-14>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1529-14>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1655-14>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249107456>

[Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

Praktychnyi dovidnyk ahrarnoho eksportera do YeS [Practical Handbook of agricultural exporter in the EU]. Issue 1. Kyiv; Berlin, 2016.

Pohlyblennia vidnosyn mizh YeS ta Ukrainoiu: Shcho, chomu i yak? [The deepening of relations between the EU and Ukraine: What, why and how?]. Brussels; Kyiv: Tsentr yevropeiskyykh politychnykh doslidzhen (CEPS); Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii (IED), 2016.

"Torhivlia mizh Ukrainoiu ta YeS. 9 misiatsiv 2016 r." [Trade between Ukraine and the EU. 9 months of 2016]. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. <https://issuu.com/mineconomdev/docs/9649ad717b6d7f?workerAddress=ec2-54-197-220-101.compute-1.amazonaws.com>

"Yak Ukraina vykorystovuye tovarni kvoty z YeS" [As Ukraine uses commodity quotas with the EU]. <http://info-key.com/uk/yak-ukrayina-vikoristovuye-tovarni-kvoti-z-yes>